

SUOMENMAAN VIRALLINEN TILASTO.

XXIV.

AISTIVIALLISKOULUT.

9.

ALAMAINEN KERTOMUS

SUOMENMAAN AISTIVIALLISKOULUJEN

TOIMINNASTA

LUKUVUONNA 1902—1903.

4
KOULUTOIMEN YLIHALLITUKSEN ANTAMA.

HELSINGISSÄ 1904.

HELSINGIN SENTRAALIKIRJAPAINO JA KIRJANSITOMO OSAYHTIÖ.

Koulutoimen Ylihallituksen antama alainen kertomus Suomen aistivalliskoulujen toiminnasta lukuvuotena 1902—1903.

I. Yleiskatsaus.

Kuuromykkien, sokeiden ja tylsämielisten hyväksi toimivat laitokset ovat yksinomaan olleet opetus- ja kasvatuslaitoksia. Työlaitoksia, joissa tällaisille aistivalliskouluhenkilöille olisi järjestetty ainoastaan käytännöllistä työtä, sekä turvakoteja, joissa tällaiset henkilöt saavat yksistään ruumiillista hoitoa, ei kysymyksessä olevana aikana ole ollut toimimassa.

Aistivalliskoulujen järjestelmässä ja työsuunnitelmassa ei lukuvuoden kuluessa ole mitään muita muutoksia tapahtunut kuin ne, jotka aiheutuivat Oulun kuuromykkäinkoulun ohjelman mukaisesta laajentamisesta yhdellä uudella luokalla, jolle sijoitettiin 5:nneen vuosiosaston oppilaat.

Kaikissa aistivalliskouluissa oli lukuvuotena oppilaita yhteensä 729, näistä 516 kuuromykkäinkouluissa, 136 sokeainkouluissa ja 77 tylsämielisten oppilaitoksissa.

Kaikista kuuromykkäin kouluissa olevista oppilaita opetettiin 412 lasten ja 104 yliikäisten kouluissa.

Lasten kuuromykkäinkouluissa olevista oppilaita nautti 325 eli 79 % opetusta puhemetoodin mukaan ja 87 eli 21 % kirjoitusmetoodin mukaan. Kuuromykkäin koulujen oppilaita oli 434 eli 84 % sijoitettuna suomenkielisiin oppilaitoksiin sekä 82 eli 16 % ruotsinkielisiin.

Sokeainkoulujen oppilaita oli 111 eli 82 % lastenkouluissa ja 25 eli 18 % täysi-ikäisten kouluissa. Suomenkielistä opetusta nautti 129 eli 95 %, ruotsinkielistä 7 eli 5 %.

Tylsämielisten koulun oppilaita oli 63 suomen- ja 14 ruotsinkielisiä.

Kaikista aistivalliskouluissa olevista henkilöistä nautti 615 eli 84 % opetusta valtion oppilaitoksissa, muut 16 % valtion avustamissa yksityislaitoksissa.

Sittenkuin Ylihallitus oli ilmoittanut Keisarilliselle Senaatille, että maan aistivalliskouluja oli kutsuttu ottamaan osaa Tukholmassa pidettävään 5:nteen yleiseen pohjoismaiseen kokoukseen aistivallisasian edistämiseksi sekä samalla esittänyt, että osa niistä rahoista, jotka vuodeksi 1903 oli määrätty matkastipendioiksi kuuromyökkäin- ja sokeainkoulujen johtajia, opettajia ja opettajattaria varten saataisiin käyttää Suomen aistivalliskoulujen opettajistolle, jotta sille kävisi mahdolliseksi ottaa osaa mainittuun kokoukseen, on Keisarillinen senaatti, Kirkollisasiain-toimituskunnan 26 p. marraskuuta 1902 jättämän kirjelmän mukaisesti, sallinut Ylihallituksen mainitusta matka-määrärahasta jakaa 1000 markan summan matka-avustuksina korkeintaan 75 markan erissä sellaisille kuuromyökkäin- ja sokeainkouluissa toimiville opettajille, joilla oli aikomuksena ottaa osaa kokoukseen.

Ylihallituksen tekemän ehdotuksen johdosta on Keisarillinen Senaatti 29 p. tammikuuta 1903 määrännyt 800 markan suuruisen summan Ylihallituksen käytettäväksi Suomen aistivalliskoulujen edustusta varten mainitun kokouksen yhteyteen järjestetyssä oppilastöiden näyttelyssä, sekä samalla myöntänyt, että näyttelyyn aijoittuita töitä saadaan Suomen valtion rautateillä kuljettaa rahtivapaasti näyttelyyn ja sieltä takaisin.

Tämän johdosta suurempi valikoima maamme kuuromyökkäin- ja sokeainkouluissa lukuvuotena 1902—1903 valmistetuista oppilasten töistä oli Tukholman näyttelyssä näytteillä.

Kirkollisasiain-toimituskunnan Ylihallitukselle 17 p. helmikuuta 1902 jättämän kirjelmän mukaan on Keisarillinen Senaatti myöntänyt, että Ylihallitus saa käyttää 3000 markan määrärahan pienemmän painokoneen hankkimiseksi, jolla voidaan painattaa sokeain kirjoitusta, ja erityisien osien Pyhästä Raamatusta painettaviksi. Tämän johdosta on Ylihallitus määrännyt, että kysymykseen tullut kirjapaino toistaiseksi asetetaan kuntoon Kuopion sokeainkoulussa, ja että johtaja K. Lyytikäisen toimeksi jätetään yhdessä aistivalliskoulujen tarkastajan kanssa hankkia tarkotuksen mukainen painokone ja muu kalusto sekä samalla pitää silmällä kirjapainon toimintaa.

Keisarillinen Senaatti on, Kirkollisasiain-toimituskunnan kirjelmän mukaan 27 p:ltä helmikuuta 1903 määrännyt 640 markkaa 80 kappaleen ostamiseksi Apostolien tekoja, jotka »Sokeain ystävät»-yhdistyksen toimesta on painettu, sekä samalla käskenyt, että kysymyksessä olevat kirjat on jaettava Helsingin ja Kuopion sokeainkoulujen kesken tarpeen mukaan annettaviksi koulusta pois pääseville oppilaille.

Ylihallituksen asiasta tekemän alamaisen esityksen johdosta on Keisarillinen Senaatti, Kirkollisasiain-toimituskunnan kirjelmän mukaan 22 p:ltä toukokuuta 1903, suostunut, että siihen jatkokurssiin osaa ottavat oppilaat, jonka Kuuromykkäin Auttajayhdistys aikoi toimeenpanna Porvoossa saman kaupungin kuuromykkäinkoulusta pois pääseville oppilaille, saavat kurssiaikana kuuromykkäin koululla nauttia vapaata asuntoa ja ruokaa.

Armollisen Asetuksen mukaan 13 p:ltä lokakuuta 1903 on Hänen Keisarillinen Majesteettinsä nähnyt hyväksi suostua, että Kurikan kirkkoherra B. J. Söderman saa nauttia 2400 markan määrärahan 1 p:stä syyskuuta 1903 1 p:ään tammikuuta 1905 perustamansa Kurikan yli-ikäisten kuuromykkäin laitoksen ylläpitämiseksi edelleen sekä seuraavilla ehdoilla:

että laitokseen otetaan vähintään 8 vapaaoppilasta;

että oppilasluku samalla luokalla tai osastolla ei nouse yli 12;

että 18:ta vuotta nuorempia oppilaita ei laitokseen oteta;

että opetus laitoksessa on maksuton ja että korvausta asunnosta, ruuasta ja hoidosta ei lasketa korkeammaksi kun valtion kuuromykkäinlaitoksissa; sekä

että laitoksen omistaja vuosittain lokakuun kuluessa Koulutoimen Ylihallitukselle lähettää kertomuksen laitoksen toiminnasta lähinnä edellisenä lukuvuonna.

Vuodeksi 1902 määrätyt opetuksenkuulustelurahat henkilöitä varten, jotka haluavat valmistautua kuuromykkäin- ja sokeainkoulujen opettajiksi, on Ylihallitus jakanut siten, että ylioppilas F. Hj. Wasenius on saanut 500 markkaa, ylioppilaat Hanna Pitkänen, Kristiina Sellman, G. A. Wikman, Toini Paananen ja kansakoulunopettaja O. J. Himanen kukin 400 markkaa, kansakoulunopettaja O. H. Soinen 300 markkaa sekä kansakoulunopettajatar rouva Olga Koskinen 200 markkaa. Sitäpaitsi on opettajatarkokelas J. Yrttiaho saanut sen 600 markan opetuksenkuulustelustipendin, jonka Ylihallitus vuonna 1902 oli antanut opettajatarkokelas J. A. Söderberg'ille, mutta jonka tämä oli palauttanut takaisin.

Saman vuoden matka-apurahat kuuromykkäin- ja sokeainkoulujen johtajia, opettajia ja opettajattaria varten, on Keisarillinen Senaatti, Kirkollisasiain-toimituskunnan kirjelmän mukaan 31 p:ltä maaliskuuta 1903, jakanut Turun kuuromykkäinkoulun opettajalle H. A. Jukolalle 700 markkaa, Helsingin sokeainkoulun opettajalle Aug. Helin'ille samoin 700 markkaa sekä Mikkelin kuuromykkäinkoulun johtajalle I. Savolaiselle 600 markkaa.

Koska opettajatar A. Wessberg oli Ylihallitukselle palauttanut sen 800 markan suuruisen matkastipendin, joka 1901 vuoden matka-määrärahoista oli hänen nautittavakseen jaettu, on Ylihallitus myöntänyt kyseessä olevan matka-määrärahan Kuopion kuuromykkäinkoulun opettajattarelle N. Helsingiukselle.

Matkamäärärahoja osanottoa varten 5:nteen yleiseen pohjoismaiseen kokoukseen aistiviällisasian edistämiseksi on Ylihallitus jakanut seuraaville henkilöille, nimittäin: Turun kuuromykkäinkoulun opettajille H. A. Julolalle ja Edv. Lück'ille; Mikkelin kuuromykkäinkoulun opettajalle K. Reposelle ja opettajatterelle L. Järviselle; Kuopion kuuromykkäinkoulun opettajalle J. E. Oksaselle ja opettajattarelle E. Strunckille; Pietarsaaren kuuromykkäinkoulun käsityönopettajalle P. Cederberg'ille ja opettajattarelle M. Andersson'ille; Jyväskylän kuuromykkäinkoulun opettajattarille H. Luomalle ja F. Halmelle; Oulun kuuromykkäinkoulun käsityönopettajalle K. J. Kaattarille sekä opettajattarille A. M. Karsten'ille ja J. Simeliukselle; Helsingin sokeainkoulun käsityönopettajille V. Ilman'ille ja J. Makkoselle sekä käsityönopettajattarelle M. Ganzaugelle; Kuopion sokeainkoulun käsityönopettajalle P. Lyytikäiselle.

Tietopuoliset ja käytännölliset näytteet vakinaisen opettajaviran saamista varten aistiviälliskouluissa ovat lukuvuoden kuluessa suorittaneet opettajatarkokelaat J. Strömberg ja A. Norblad opettajattaren virkojen saamiseksi suomenkielisissä kuuromykkäinkouluissa, joissa opetus tapahtuu puhemetodin mukaan.

II. Yksityiset koulut.

Porvoon kuuromykkäinkoulu.

Puhekoulu ruotsinkielisten kotien kuuromykkiä lapsia varten.

Koulussa on lukuvuotena toiminut neljä luokkaa, jotka vastaavat 1:tä, 3:tta, 5:tta ja 7:tta vuosiosastoa. Oppilaiden lukumäärä on ollut 49, joista 15 on ollut sijoitettuna koulun yhteydessä olevaan asumalaitokseen.

Laitoksen menosääntö on lukuvuodeksi vahvistettu 34,850 markaksi.

Johtajantointa on hoitanut johtaja, filosofiankandidaatti K. O. Wichman.

Kouluneuvoston jäseninä ovat toimineet piispa H. Råbergh (puheenjohtajana), konsulinrouva H. Söderström ja tuomiokapitulin asessori A. W. Lyra.

Turun kuuromykkäinkoulu.

Puhekoulu suomenkielisten kotien kuuromykkiä lapsia varten.

Koulussa on lukuvuoden aikana työskennellyt kahdeksan ylenevää luokkaa, ensimmäinen luokka jaettuna kahteen osastoon. Oppilaiden lukumäärä nousi 94, joista 30 oli sijoitettu koulun yhteydessä olevaan asumalaitokseen.

Oppilaitoksen menosääntö on lukuvuodeksi vahvistettu 62,270 markaksi.

Koulun johdosta on huolta pitänyt johtaja, varapastori A. E. Nordman.

Vakinaisen viran laitoksessa on saanut filosofianmaisteri Edv. Lück, joka 3 p:nä huhtikuuta 1903 määrättiin kahdeksi koetusvuodeksi, saman vuoden syyskuun 1 p:stä lukien, laitoksen opettajaksi.

Laitoksen vesijohdon yhdistämiseksi kaupungin vesijohtoverkkoon on määrätty, Kirkollisasiain-toimituskunnan kirjelmän mukaan 22 p:ltä tammikuuta 1903, 1905 markkaa 5 penniä.

Kouluneuvoston jäseninä ovat toimineet kaupunginlääkäri B. G. Hahl (puheenjohtajana), rehtori K. A. Poppius ja rouva A. Rydman.

Mikkelin kuuromykkäinkoulu.

Kirjoituskoulu suomenkielisten kotien kuuromykkiä lapsia varten.

Koulussa oli lukuvuoden aikana seitsemän ylenevää luokkaa toiminnassa. Näillä oli yhteensä 87 oppilasta, joista 20 oli sijoitettu koulun yhteydessä olevaan asumalaitokseen. Paitsi Turun, Kuopion ja Oulun puhekouluista siirretyitä oppilaita, on tänäkin vuonna laitokseen otettu sellaisia kuuromykkiä lapsia, jotka korkean ikänsä vuoksi eivät ole voineet päästä lasten puhekouluihin.

Oppilaitoksen johto on ollut uskottu johtajalle, opettajakandidaatti A. I. Savolaiselle.

Laitoksen menosääntö on täksi lukuvuodeksi vahvistettu 54,480 markaksi.

Opetusvälineiden ja työaineiden sekä kirjaston määrärahoissa nähtävästi syntyvän vajauksen täyttämiseksi on Keisarillinen Senaatti, Kirkollisasiain-toimituskunnan kirjelmän mukaisesti 4 p:ltä marraskuuta 1903, määrännyt 700 markkaa.

Kouluneuvoston jäseninä ovat olleet lehtori F. H. Alopæus (puheenjohtajana), sairaalanlääkäri E. A. Hillbom ja rouva H. Sahlan.

Kuopion kuuromykkäinkoulu.

Puhekoulu suomenkielisten kotien kuuromykkiä lapsia varten.

Koulussa on lukuvuoden aikana toiminut kahdeksan ylenevää luokkaa, ensimmäinen kahteen osastoon jaettuna. Oppilasmäärä oli 100; näistä oli 30 sijoitettu koulun yhteydessä olevaan asumalaitokseen.

Laitoksen menosääntö lukuvuodeksi on vahvistettu 62,840 markaksi.

Oppilaitosta on johtaja Kust. Killinen ohjannut.

Kouluneuvoston jäseninä ovat toimineet piirilääkäri Z. Walmari (puheenjohtajana), rehtori E. Winter, kauppaneuvos I. Löf, rouva J. Therman ja neiti B. Stenius. Piirilääkäri Z. Walmarin kuoleman jälkeen ja sittenkuin rehtori E. Winter oli pyytänyt tulla vapautetuksi kouluneuvoston jäsenyydestä, on heidän sijaansa kutsuttu rehtori U. W. Telén (puheenjohtajaksi) sekä tohtori G. Forstén.

Pietarsaaren kuuromykkäinkoulu.

Ruotsinkielinen koulu yli-ikäisiä kuuromykkiä varten sekä kirjoituskoulu ruotsinkielisten kotien kuuromykkiä lapsia varten.

Laitoksessa on lukuvuoden kuluessa työskennellyt yli-ikäisten kuuromykkäin osasto, jolla on 3-vuotinen oppimäärä, sekä kirjoitusosasto Porvoon puhekoulusta siirrettyjä oppilaita varten, jolla osastolla on 7-vuotinen oppimäärä. Oppilasmäärä kumpaisellakin osastolla yhteensä on ollut 33, kaikki sijoitettuna koulun yhteydessä olevaan asumalaitokseen.

Laitoksen menosääntö lukuvuodeksi on vahvistettu 26,870 markaksi.

Koulun johdosta on pitänyt huolta johtajatar M. Kahelin.

Kouluneuvoston jäseninä ovat toimineet entinen kuuromykkäinkoulun johtajatar A. Heikel (puheenjohtajana), pastori J. Arvonen ja apteekari V. L. Candolin.

Jyväskylän kuuromykkäinkoulu.

Suomenkielinen koulu yli-ikäisiä kuuromykkiä varten.

Koska edelleen laitokseen on ilmoittautunut paljoa suurempi pyrkijämäärä, kuin mitä koulu alkuperäisen työsuunnitelmansa mukaan olisi voinut vastaan ottaa,

on laitos tänäkin vuonna työskennellyt kahtena rinnakkaisosastona, joilla kummallakin on 3-vuotinen oppimäärä. Laitoksen koko oppilasmäärä oli 86; kaikki sijoitettuina täysihoidon paikkakunnan koteihin.

Oppilaitoksen menosääntö lukuvuodeksi on vahvistettu 52,040 markaksi.

Koulun johtoa on hoitanut johtaja, entinen kappalainen E. J. K. Luoma.

Lukuvuoden alusta asti on laitos ollut sijoitettuna uuteen tarkoitusta varten varattuun huoneustoonsa, jota aikaisemmin Jyväskylän klassillinen lyseo on käyttänyt.

Kouluneuvoston jäseninä ovat olleet tohtori J. W. Parviainen (puheenjohtajana), kaupunginlääkäri H. E. Nilsson, seminaarinjohtajatar H. K. Söderström, oikeusraatimies J. Castrén ja kirkkoherra F. E. Cleve.

Oulun kuuromykkäinkoulu.

Puhelkoulu suomenkielisten kotien kuuromykkiä lapsia varten.

Laitoksessa, joka paraillaan on järjestelyn alaisena, on lukuvuoden aikana työskennellyt 5 ylenevää luokkaa, ensimmäinen kahtena rinnakkaisosastona. Oppilasmäärä oli 55, joista 30 sijoitettuna koulun yhteydessä olevaan asumalaitokseen.

Koulun menosääntö on lukuvuodeksi vahvistettu 46,570 markaksi.

Laitoksen johto on ollut uskottu johtajalle, filosofianmaisteri K. E. Kahvalle, jonka Keisarillinen Senaatti on 3 p:nä joulukuuta 1901 nimittänyt lukuvuoden 1902—03 alusta olemaan laitoksen johtajana.

Vakinaisen toimen laitoksessa on saanut Jenny Simelius, jonka Ylihallitus 24 p:nä lokakuuta 1902 määräsi kahdeksi koetusvuodeksi hoitamaan opettajattarentointia.

Laitoksen asumalaitos on lukuvuonna ollut sijoitettuna J. W. Fellman'in perillisten taloon n:o 16 ensimmäisessä kortteerissa Kirkko- ja Kajaaninkatujen kulmassa ja oli vuokramäärä tästä 3,700 markkaa.

Kouluosastoa varten on vuokrattu yksityisen tyttökoulun talo n:o 31 kahdeksannessa kaupunginosassa 5,000 markan vuokrasummasta.

Kouluneuvoston jäseninä ovat toimineet tuomioprovasti W. Wallin (puheenjohtajana), rehtorinrouva A. Rosendahl, rouva B. Lindh, rehtori G. R. Törngren ja sairaalanlääkäri L. Gratschoff.

Helsingin sokeainkoulu.

Koulu suomen- ja ruotsinkielisten kotien sokeita lapsia varten.

Oppilaitoksessa on lukuvuoden aikana työskennellyt yksi valmistava luokka, jolla oli suomen- ja ruotsinkielinen osasto, kolme koululuokkaa, joista toisella ja kolmannella oli sekä suomen- että ruotsinkielinen osasto, sekä yksi työosasto, jolla opetusta on annettu jokaisen oppilaan äidinkielellä. Oppilasmäärä oli 52, joista 44 sai opetusta suomen- ja 7 ruotsinkielellä.

Sitäpaitsi on laitokseen ollut sijoitettuna kaksi kuuromykkää ja sokeaa oppilasta, joiden opetusta varten on myönnetty erityinen 1,500 markan määräraha, Kirkollisasiain-toimituskunnan kirjelmän mukaan 21 p:ltä lokakuuta 1902.

Kaikki oppilaat ovat olleet sijoitettuina koulun yhteydessä olevaan asuma-laitokseen.

Oppilaitoksen menosääntö on lukuvuodeksi vahvistettu 57,692 markaksi.

Koulua on ohjannut johtajatar H. Ingman, joka kuitenkin lukuvuoden lopussa erosi johtajattaren toimesta, jolloin Keisarillinen Senaatti myönsi hänelle täyden eläkkeen, joka 1 p:stä syyskuuta 1903 vuosittain nousee 3,584 markkaan.

Kouluneuvoston jäseninä ovat olleet toimistotirehtööri C. B. Federley (puheenjohtajana), dosentti, toht. G. A. Nordman, vapaaherratar E. Palmén, lääkäri, neiti R. Heikel ja vapaaherratar A. af Schultén.

Kuopion sokeainkoulu.

Koulu suomenkielisten kotien sokeita lapsia varten.

Laitoksessa on lukuvuoden aikana työskennellyt yksi valmistava, kaksi koulu- ja kaksi käsityöluokkaa, joilla kullakin oli kaksivuotinen kurssi. Oppilasmäärä on ollut 57, kaikki sijoitettuina koulun yhteydessä olevaan asumalaitokseen.

Oppilaitoksen menosääntö on lukuvuodeksi vahvistettu 46,308 markaksi.

Koulun johdosta on huolta pitänyt johtaja, pastori K. Lyytikäinen.

Kouluneuvoston jäseninä ovat olleet piirilääkäri Z. Walmarin (puheenjohtajana), rehtori E. Winter, kauppaneuvos I. Löf, rouva J. Therman ja neiti B. Stenius. Piirilääkäri Z. Walmarin kuoleman jälkeen ja sittenkuin rehtori E. Winter oli pyytänyt tulla vapautetuksi kouluneuvoston jäsenyydessä, on heidän sijaansa kutsuttu rehtori U. W. Telén (puheenjohtajaksi) sekä tohtori G. Forstén.

III. Yksityisiä kouluja.

Kurikan kuuromykkäinkoulu.

Koulu suomenkielisten kotien yli-ikäisiä kuuromykkiä varten.

Oppilaitoksessa on lukuvuoden aikana ollut opetettavana 12 oppilasta, 7 miestä ja 5 naista; näistä on 5 mies- ja 2 naisoppilasta otettu vastaan lukuvuoden alussa. Oppilaista erosi lukuvuoden aikana kaksi miestä.

Laitos on lukuvuonna nauttinut 2,400 markan valtioapua.

Opetukseen on kuulunut samat oppiaineet kuin ennenkin.

Laitoksen johtajana on ollut Kurikan kirkkoherra, provasti B. J. Söderman, joka myöskin on opettanut uskontoa. Laitoksen opettajattarena on toiminut kuuromykkä neiti E. Elving.

Laitos on ollut sijoitettuna samaan ravasti B. J. Söderman'in omistamaan huoneustoon kuin ennenkin.

Kuopion täysi-ikäisten sokeain työkoulu.

Lukuvuoden alussa otettiin oppilaitokseen 10 uutta oppilasta; näistä 5 miestä ja 5 naista. Koko oppilasmäärä lukuvuoden aikana on ollut 25, joista 13 miestä ja 12 naista. Lukuvuoden lopussa laskettiin pois 8 oppilasta, 4 miestä ja 4 naista.

Laitos on lukuvuonna nauttinut 12,000 markan suuruisia valtioapua.

Laitoksen johdosta on pitänyt huolta johtajatar neiti L. Wikman, jota opetuksessa on avustanut 2 mies- ja 3 naisopettajaa.

Laitoksen johtokuntaan ovat kuuluneet sokeainkoulun johtaja K. Lyytikäinen (puheenjohtaja), asumalaitoksen johtajatar A. Petaänder, vapaaherratar L. Boije, kauppaneuvoksen rouvat H. Lignell ja A. Löf sekä rouva W. Ranin.

Kouluneuvoston jäseninä ovat olleet piirilääkäri Z. Walmari (puheenjohtajana), rehtori E. Winter, kauppaneuvos I. Löf, rouva J. Therman ja neiti B. Stenius. Piirilääkäri Z. Walmarin kuoleman jälkeen ja sittenkuin rehtori E. Winter oli vapautettu kouluneuvoston jäsenyydestä, on siihen jäseniksi kutsuttu rehtori U. W. Telén (puheenjohtajaksi) ja tohtori G. Forstén.

Perttulan kasvatuslaitos tylsämielisiä lapsia varten.

Oppilasmäärä on lukuvuonna ollut 77; näistä 41 mies- ja 36 naispuolista oppilasta. Uusia on lukuvuoden kuluessa vastaan otettu 16, jotavastoin samana aikana on 15 laitoksesta laskettu pois. Koko oppilasmäärästä opetettiin 63:a suomen- ja 14:sta ruotsinkielellä.

Laitoksen vuosimeno on ollut 52,460 markkaa 50 penniä; tästä 36,739 markkaa 12 penniä valtion varoja.

Pesutuvan ja vedemostolaitoksen rakentamista varten on Keisarillinen Senaatti, Kirkollisasiain-toimituskunnan kirjelmän mukaan 22 p:ltä toukokuuta 1903, määrännyt 15,500 markkaa.

Oppilaitoksen johtajana on edelleen ollut filosofianmaisteri E. L. Hedman, jota oppilaiden opetuksessa ja kasvatuksessa on avustanut 2 mies- ja 7 naisopettajaa.

Laitoksen kouluneuvostoon ovat kuuluneet Hämeenlinnan ja Vanajan kirkkoherra, rovasti J. Johansson, kansakoulunopettaja K. U. Saarinen ja lehtorinrouva O. Palander.

Tähän liitetään alamaissimmasti muutamia tilastollisia tauluja lukuvuodelta 1902—1903, jotka on valmistettu asianomaisten johtajain Kirkollisasiain-toimituskunnan kirjeessä helmikuun 19 p:ltä 1895 annettujen määräysten mukaan antamien tietojen perustuksella.

Helsingissä Koulutoimen Ylihallituksessa tammikuulla 1904.

Viran puolesta:

Valter Forsius.

I. Opettajien ja opettajattarien lukumäärä Suomen kuuromykkäin- ja sokeainkouluiissa lukuvuonna 1902—1903.

Koulun laatu.	Koulu- paikka.	Opetus- metodi.	Opetus- kieli.	Opettajien ja opettajattarien lukumäärä.									Kaikki yhteensä.
				Vakinaisia ja koetteeksi määrättyjä.			Virkaatkeviä ja apulaisia.			Tuntiopettajia, käsityöopettajia.			
				Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	
A. Kuuromykkäinkouluja.													
Kuuromykkäinkoulu	Porvoo	puhe-	ruotsi	2	4	6	—	—	—	—	1	1	7
Kuuromykkäinkoulu	Turku	puhe-	suomi	5	6	11	—	—	—	—	1	1	12
Kuuromykkäinkoulu	Mikkeli	kirjoitus-	suomi	4	4	8	—	1	1	1	1	2	11
Kuuromykkäinkoulu	Kuopio	puhe-	suomi	4	6	10	—	1	1	—	1	1	12
Kuuromykkäinkoulu	Pietarsaari	kirj. ja viittaus-	ruotsi	1	2	3	—	1	2	3	2	5	10
Kuuromykkäinkoulu	Jyväskylä	kirj. ja viittaus-	suomi	2	2	4	1	2	2	3	2	5	11
Kuuromykkäinkoulu	Oulu	puhe-	suomi	2	4	6	—	—	—	1	3	4	10
B. Sokeainkouluja.													
Sokeainkoulu	Helsinki	—	ruotsi ja suomi	1	3	4	—	3	3	5	4	9	16
Sokeainkoulu	Kuopio	—	suomi	1	3	4	1	—	1	5	5	10	15

II. Kunkin opettajan ja opettajattaren osalle tulevien viikkotuntien

Koulun laatu.	Koulupaikka.	Osastojen t. luokkien luku.
A. Kuuromykkäinkouluja.		
Kuuromykkäinkoulu	Porvoo	4
Kuuromykkäinkoulu	Turku	8
Kuuromykkäinkoulu	Mikkeli	7
Kuuromykkäinkoulu	Kuopio	8
Kuuromykkäinkoulu	Pietarsaari	4
Kuuromykkäinkoulu	Jyväskylä	6
Kuuromykkäinkoulu	Oulu	5
B. Sokeainkouluja.		
Sokeainkoulu	Helsinki	9
Sokeainkoulu	Kuopio	5

¹ Tähän sisältyy auskultanttien 6 viikkotuntia.

luku kuuromykkäin- ja sokeainkouluiissa lukuvuonna 1902—1903.

Opetustuntia viikossa, joita hoitaa:												
Johtaja tai johtajatar.	Asumalaitoksen johtajatar.		Vakinainen, koetteeksi määrätty, apulais- tai virka-toimittava opettaja ja opettajatar.		Käsityö- sekä tunti-opettajia ja opettajattaria.		Yhteensä viikkotuntia.		Koko summa.			
	Lukunaineita.	Harjoitusaineita.	Lukunaineita.	Harjoitusaineita.	Lukunaineita.	Harjoitusaineita.	Lukunaineita.	Harjoitusaineita.				
16	—	17	—	4	81	36	1	—	13	114	49	163
10	—	17	—	9	191	74	1	—	6	218	80	298
15	—	20	—	7	143	59	2	—	18	178	77	255
10	—	17	1	9	191	62	1	—	6	218	69	287
15	—	—	—	4	103	17	5	—	45 ¹ / ₂	118	62 ¹ / ₂	180 ¹ / ₂
11	4	—	—	5	128	20	5	—	95	139	119	258
16	2	18	3	4	109	10	4	—	42	143	57	200
15	—	17	9	4	99	21	10	26	129	157	159	316
12	—	—	18	3	74	10	10	11	82	97	110	207

III. Viikkotuntia kussakin luku- ja harjoitusaineessa kuuromykkäin- ja sokeainkouluiissa lukuvuonna
1902–1903.

Koulun laatu.	Koulu- paikka.	Luokka tai vuosiosasto.	Luku- ja harjoitusaineita											Yhteensä.					
			Fröbelin lauluaikeja.	Uskonto ja tekstinsäilytys.	Äidinkieli.	Laskento.	Mitänsoppi ja kirjainto.	Maantiede.	Historia.	Luonnontiede.	Havainto- opetus.	Kaunokirjoitus.	Voimistelu.		Kaavaliu.	Piirustus.	Laulu ja soitanto.	Läksyjen lukeminen.	Käsityöt ja ammatit.
A. Kuuromykkäinkouluja.	Porvoo	I	—	—	22	—	—	—	—	—	—	2	5	—	—	—	8	37	
		III	—	3	19	3	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	8	38	
		V	—	3	17	4	—	2	—	1	—	—	5	—	2	—	—	6	40
		VII	—	4	13	3	—	2	1	3	—	—	5	—	2	—	—	6	40
Kuuromykkäinkoulu (Puhekoulu)	Turku	I	—	—	24	—	—	—	—	—	—	2	3	—	—	—	6	35	
		II	—	—	20	4	—	—	—	—	—	2	3	—	—	—	6	35	
		III	—	2	19	4	—	—	—	—	—	2	3	—	—	—	6	36	
		IV	—	3	16	4	—	2	—	—	—	—	3	—	2	—	—	8	38
		V	—	6	12	4	—	3	—	—	—	—	3	—	2	—	—	8	38
		VI	—	6	12	4	—	3	—	2	—	—	3	—	2	—	—	6	38
		VII	—	6	11	4	—	2	2	2	2	—	3	—	2	—	—	6	38
Kuuromykkäinkoulu (Kirjoituskoulu)	Mikkeli	I	—	—	21	2	—	—	—	—	—	2	4	—	—	—	6	35	
		II	—	—	20	3	—	—	—	—	—	2	3	—	—	—	6	34	
		III	—	3	20	3	—	—	—	—	—	2	3	—	—	—	8	39	
		IV	—	4	18	4	—	—	—	—	—	—	3	—	2	—	—	8	39
		V	—	4	16	4	—	2	—	—	—	—	2(3)	—	2	—	—	8	38 (39)
		VI	—	6	12	4	—	2	—	2	—	—	2(3)	—	2	—	—	8	38 (39)
		VII	—	6	14	4	—	2	—	2	—	—	2(3)	—	2	—	—	8	40 (41)

Kuuromykkäinkoulu (Puhekoulu)	Kuopio	I	—	—	25	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	6 ¹ / ₂	34 ¹ / ₂	
		II	—	1	23	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	—	—	6 ¹ / ₂	37 ¹ / ₂
		III	—	2	21	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	2	—	—	7	39
		IV	—	3	18	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	2	—	—	7	39
		V	—	4	17	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	2	—	—	7	39
		VI	—	5	15	4	—	2	—	1	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	7 ¹ / ₂	38 ¹ / ₂
		VII	—	6	12	4	—	2	2	2	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	7 ¹ / ₂	39 ¹ / ₂
		VIII	—	6	12	4	—	2	2	2	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	7 ¹ / ₂	39 ¹ / ₂
Kuuromykkäinkoulu (Koulu yli-ikäisille sekä kirjoituskoulu)	Pietarsaari	I	—	6	16	3	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	2	—	—	12 ¹ / ₂	43 ¹ / ₂	
		II	—	4	16	4	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	2	—	—	9 ¹ / ₂	40 ¹ / ₂	
		III	—	6	11	4	—	2	—	2	—	—	—	—	2	2	—	2	—	—	12 ¹ / ₂	43 ¹ / ₂	
		IV, VI	—	5	12	4	—	1	2	1	—	—	—	—	2	2	—	2	—	—	12 ¹ / ₂	43 ¹ / ₂	
Kuuromykkäinkoulu (Koulu yli-ikäisille)	Jyväskylä	I A	—	4	17	3	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	1	—	—	14	43	
		I B	—	4	17	3	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	1	—	—	14	43	
		II A	—	5	15	3	—	1	—	1	—	—	—	—	1	2	—	1	—	—	14	43	
		II B	—	5	15	3	—	1	—	1	—	—	—	—	1	2	—	1	—	—	14	43	
		III A	—	6	14	3	—	1	—	1	—	—	—	—	2	—	2	—	5	—	—	9	43
		III B	—	6	14	3	—	1	—	1	—	—	—	—	2	—	2	—	5	—	—	9	43
Kuuromykkäinkoulu (Puhekoulu)	Oulu	I	—	—	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	1	—	—	6	35	
		II	—	—	21	3	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	—	1	—	—	8	38	
		III	—	2	19	4	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	—	2	—	—	8	40	
		IV	—	3	16	4	—	2	—	—	—	—	—	—	2	3	—	2	—	—	8	40	
		V	—	6	15	4	—	2	—	—	—	—	—	—	1	3	—	2	—	—	8	41	
B. Sokeainkouluja.		Suom. valm.	6	2	9	6	—	—	—	—	3	—	3	1	—	2	—	—	—	—	5	37	
		Ruots. valm.	6	2	9	6	—	—	—	—	3	—	3	1	—	2	—	—	—	—	5	37	
Sokeainkoulu	Helsinki	I	3	2	8	5	—	4	—	2	—	—	—	3	1	—	2	—	—	—	17 ¹ / ₂	47 ¹ / ₂	
		Suom. II	2	3	6	4	2	4	3	2	—	—	—	—	3	—	—	2	—	—	18 ¹ / ₂	49 ¹ / ₂	
		Ruots. II	2	3	6	4	2	3	3	2	—	—	—	—	3	—	—	2	—	—	18 ¹ / ₂	48 ¹ / ₂	
		Suom. III	—	3	6	3	2	3	3	2	—	—	—	—	3	—	—	2	—	—	20 ¹ / ₂	47 ¹ / ₂	
		Ruots. III	—	3	6	4	2	3	3	2	—	—	—	—	3	—	—	2	—	—	18 ¹ / ₂	46 ¹ / ₂	
		Suom. työös.	—	1	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	2	—	—	—	34 ¹ / ₂	47 ¹ / ₂
		Ruots. työös.	—	1	5	2	—	1	1	—	—	—	—	—	3	—	—	2	—	—	—	32 ¹ / ₂	47 ¹ / ₂
		Valmistava.	—	5	8	4	—	—	—	—	4	—	—	—	1	2	—	1	—	—	—	5	30
Sokeainkoulu	Kuopio	I	—	6	8	4	—	3	—	—	4	—	—	1	2	—	1	—	—	—	11	40	
		II	—	6	7	5	1	3	2	2	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	13	41	
		Työosasto I	—	2	4	2	—	1	1	1	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	30	44	
		Työosasto II	—	1	2	1	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	37	46	

Muist. Missä kaksi lukua on samassa sarakkeessa, tarkoittaa edellinen mies- ja jälkimäinen naisoppilaita.

IV. Kuuromykkäin ja sokeainkoulujen vuosimäärä-

Koulun laatu.	Koulun paikka.	Tuloja.						Palkkauksia ja viran kointus palkkioita.	
		Määrärahat vuosi- säännön mukaan ¹ .		Ylimääräisiä määrärahoja.		Yhteensä tuloja vuo- den kuluessa ¹ ja ² .			
		Smc.	ml	Smc.	ml	Smc.	ml		
A. Kuuromykkäinkouluja.									
Kuuromykkäinkoulu	Porvoo	34850	—	—	—	34850	—	14580	—
Kuuromykkäinkoulu	Turku	62270	—	—	—	62270	—	27073	34
Kuuromykkäinkoulu	Mikkeli	54480	—	700	—	55180	—	22371	67
Kuuromykkäinkoulu	Kuopio	62840	—	—	—	62840	—	27946	65
Kuuromykkäinkoulu	Pietarsaari	26870	—	—	—	26870	—	13704	85
Kuuromykkäinkoulu	Jyväskylä	52040	—	—	—	52040	—	20340	—
Kuuromykkäinkoulu	Oulu	46410	—	—	—	46410	—	20475	66
B. Sokeainkouluja.									
Sokeainkoulu	Helsinki	57692	—	1333	33	59025	33	21763	97
Sokeainkoulu	Kuopio	46308	—	—	—	46308	—	17608	—

¹ Tähän ei ole laskettu kuluja kouluhuoneustosta.² Tähän ei ole laskettu oppilasmaksuja, missä ne vähentämättä maksetaan valtiolle.

rahat ja menot opetukseen y. m. vuonna 1903.

Menoja.														Yhteensä menoja vuoden kulutuksessa. ¹	
Opetuskalusto ja kirjasto.		Polttopuut ja vnlais- tus.		Ruuantuotinto ja ma- jotus.		Palvelusväen palk- kauksia.		Lääkäriin palkkio ja lääkkeitä.		Sekalaisia menoja.		Ylimääräisiä menoja.			
Smc.	ml	Smc.	ml	Smc.	ml	Smc.	ml	Smc.	ml	Smc.	ml	Smc.	ml		
648	82	2619	15	12018	98	—	—	—	—	4520	—	—	—	34386	95
649	43	5857	90	21769	95	2239	02	465	41	2075	77	—	—	60130	82
1391	61	2283	17	22721	06	1725	75	430	58	2998	69	—	—	58922	53
323	10	3004	38	21211	51	1811	—	495	49	1788	53	—	—	56580	66
799	91	1197	34	5723	97	800	—	105	11	1999	63	—	—	24330	81
1199	48	1498	82	22552	10	580	—	494	47	3497	98	—	—	50162	85
648	18	1351	—	13969	23	1075	25	300	—	1608	97	—	—	39428	29
3814	16	9662	54	11064	30	4440	36	1000	—	5016	84	400	—	57162	17
3700	—	5357	06	12400	—	2500	—	500	—	4500	—	—	—	46565	06

